Bijlage 1
Financiële inzet vanuit het rijk op de prioriteiten Voedselagenda

Volksgezondheid, Welzijn en Sport
In het beleidsartikel Volksgezondheid van de VWS-begroting is preventie opgenomen, gericht op de bescherming van de volksgezondheid (voedselveiligheid) en het bevorderen van gezonder leven door gezonde keuzes makkelijker te maken en te zorgen voor betrouwbare informatie over een gezonde leefstijl (waaronder voedselkeuze).

Relevante onderdelen van deze begroting:

- Voor voedselveiligheid wordt jaarlijks ruim 40 miljoen euro besteed aan de handhaving door de NVWA. Daarnaast worden instanties gefinancierd die risicobeoordelingen uitvoeren op het terrein van voedselveiligheid (College voor toelating gewasbeschermingsmiddelen, Agentschap CbG voor Novel Foods, Buro Risicobeoordeling van de NVWA).
- Voeding is een belangrijk onderdeel van de leefstijlinterventies. Binnen het leefstijlbeleid (onder andere het programma Alles is Gezondheid) waar vele miljoenen wordt ingezet op de gezonde leefstijl, gezonde voeding is onderdeel van dit beleid.
- De aanpak van overgewicht bij kinderen wordt ingezet op een gezonde leefstijl bij de jeugd door onder andere de stichting Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), Gezonde School, Gezonde Kinderopvang en jaarlijks circa 12 miljoen euro.
- Voorlichting en informatievoorziening over gezonde en veilige voeding door het Voedingscentrum, jaarlijks bijna 8 miljoen euro. Onderdelen van deze financiering: campagne Schijf van Vijf, voedselveiligheidscampagne ‘Ziekmakers zie je niet’, ontwikkeling van de voedingsapp, levensmiddelendatabank, Gezonde Schoolkantine en Gezonde Sportkantine.
- Verder wordt jaarlijks een aantal miljoenen besteed aan onderzoek door het RIVM, waaronder monitoring van de voedselconsumptie en de voortgang van productverbetering, opdrachten op het terrein van voeding door de Gezondheidsraad, en kennisopgaven op het terrein van voeding en gezondheid door ZonMw.

Buitenlandse Zaken
Voedselrelevante bedragen voor 2017:
Artikel 1: Duurzame handel en investeringen: totaal 497 miljoen euro, waarvan 284 miljoen euro via het bedrijfslevenkanaal, waarvan een groot deel ten goede komt aan de agrofood sector.
Artikel 2: Duurzame ontwikkeling, voedselzekerheid en water; 2.1 Toename van voedselzekerheid: 348 miljoen euro.
Investeringen in uitbannen van ondervoeding, inclusieve en duurzame ontwikkeling van de landbouw en ecologisch duurzame voedselsystemen. Via publiek private partnerschappen (bijvoorbeeld FDOV), multilaterale

organisaties (bijvoorbeeld IFAD), internationale organisaties (zoals IFDC), kennisinstellingen (bijvoorbeeld WUR, NICHE) en via bilaterale programma's in 14 partnerlanden.
Artikel 2.2: Verbeterd waterbeheer, drinkwater en sanitatie; integraal waterbeheer: 97 miljoen euro.
Met name beheer van delta's en stroomgebieden inclusief voedsellandbouw, bijvoorbeeld rijstteelt in de Nigerdelta.

Infrastructuur en Milieu
IenM levert haar bijdrage aan de voedselagenda in de vorm van milieurandvoorwaarden voedselproductie, circulaire economie en duurzaam gebruik van natuurlijk kapitaal door de landbouw. In deze bijdrage zijn in het bijzonder sterk wisselende uitgaven voor uitvoering, onderhoud en verbetering van de milieu- en gezondheidsnormering van de voedselproductie in Nederland, bijvoorbeeld voor de intensieve veehouderij, vervat.

Economische Zaken
Artikel 6 op de EZ-begroting betreft Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens. In algemene zin is dit artikel gericht op:

- het versterken van de positie van de Nederlandse agro-, visserij- en voedselketens,
- het stimuleren van groene economische groei via energie- en klimaatbeleid voor de landbouw,
- het bevorderen van transparantie en ketenverantwoordelijkheid in de Nederlandse agro- visserij- en voedselketens,
- het stimuleren van een adequate en duurzame voedselvoorziening/voedselzekerheid en
- het stimuleren van verduurzaming van de productie en de consumptie van dierlijke en plantaardige producten.

Ook levert EZ bijdragen aan ZBO's, kennisinstellingen en agentschappen, zoals de NVWA. In totaal gaat het om ca. 540 miljoen euro waarvan een belangrijk deel gerelateerd is aan het voedselbeleid in brede zin.

In het innovatiecontract, afgesloten tussen overheden, maatschappelijke instellingen, de Topsectoren en de kennisinstellingen zijn de publieke en private middelen vastgelegd die de Topsectoren in 2016 en 2017 gaan inzetten om de doelen uit hun agenda 's te realiseren. In het Innovatiecontract is afgesproken dat per jaar A&F gemiddeld 56 miljoen euro aan publieke middelen kan inzetten en T&U 29 miljoen euro; deze middelen maken deel uit van artikel 6. De sectoren zelf hebben aangegeven daar voor A&F 90 miljoen euro aan private middelen en voor T&U 27 miljoen euro aan toe te voegen. De thema 's op de A&F- en TU-innovatieagenda's vertonen een grote overlap met de thema 's van de Voedselagenda.

Paragraaf Voedselagenda EZ-begroting

Als onderdeel van de Voedselagenda, willen wij een impuls geven aan bedrijven en maatschappelijke organisaties die met veelbelovende vernieuwingen komen en daarbij ondersteuning nodig hebben. De nieuwe paragraaf Voedselagenda op de EZ-begroting is geordend op een aantal hoofdthema's (bedragen 2017; voor de jaren daarna blijft het totaalbedrag 20 miljoen euro, maar wordt de verdeling over de thema's nog bepaald).

- Jong Leren Eten (5,7 miljoen euro), zie hiervoor de brief van de staatssecretarissen van EZ en VWS van 30 september jl.[1]
- Versterken transparantie in de voedselketen (4,3 miljoen euro). Dit betreft voorlichting en communicatie via met name het Voedingscentrum en impulsen op het gebied van ketenverantwoordelijkheid vleessector, ordening van keurmerken en de ontwikkeling van apps over herkomst van voedingsmiddelen en productiewijzen ten behoeve van de consument.
- Het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven, zoals een Nationaal Actieplan Groente, Dutch Cuisine, de promotie van ondergewaardeerde vissoorten en publieke dialoog/debat (1,2 miljoen euro).

Belangrijk onderdeel van deze paragraaf is ook de inzet van innovatie gericht op de doelen van de Voedselagenda (8,8 miljoen euro in 2017; voor latere jaren exacte bedragen nog te bepalen). Hierbij gaat het om de volgende speerpunten.

- Met het stimuleren van starters en nieuwe concepten worden innovaties, bewegingen en netwerken in gang gezet die bijdragen aan een robuust en veerkrachtig voedselsysteem en aan duurzaam en gezond consumeren. Daarbij is energie en creativiteit nodig van buiten de sector. Belangrijk is dat koplopers ook ondersteund worden in de fase dat zij aan opschaling in de markt werken.
- De technische ontwikkelingen op het gebied van data en ICT en de inzet ervan bieden kansen voor het realiseren van een duurzaam voedsel productiesysteem. Met name wil EZ daarom inzetten op innovatie in *big data* in de voedselketen, *blockchain*, implementatie van precisielandbouw en gebruik van satellietdata.
- Investeren in nieuwe eiwitbronnen, zoals zeewieren maar ook peulvruchten, en op basis daarvan voor de consument het ontwikkelen van aantrekkelijke nieuwe producten is belangrijk voor de voedselvoorziening van de toekomst en kan ook bijdragen aan vermindering van de afhankelijkheid van eiwitimporten aan het Nederlandse verdienvermogen.
- De aardappel is tot nu toe achtergebleven in de veredelingsgroei. Er zal onder meer worden geïnvesteerd in het verbeteren van de

[1] Tweede Kamer, vergaderjaar 2016 -2017, 31532, Nr. 169

inhoudsstoffen en de veredeling van aardappelen, relevant voor de lokale omstandigheden in Oost-Afrika.

- Een duurzaam en wendbaar landbouwproductiesysteem vereist weerbare gewassen (in verband met klimaat en nieuwe ziekten en plagen), een duurzamere gewasbescherming en een optimale, natuurlijke bestuiving. Prioriteit wordt gegeven aan het in samenwerking met stakeholders en wetenschap opstellen van een zogenoemde bestuivingsstrategie voor Nederland.